

Rhometra sacraria L., en för Sverige ny mätare

[*Rhometra sacraria* L., a moth new to Sweden]

CARL-ÅKE PETTERSSON

Under eftersommaren och hösten 1983 anträffades i Sverige ett flertal migrerande fjärilsarter. Till dessa fynd kunde slutligen läggas även *Rhometra sacraria* L., eller svavelgul långbensmätare, som den träffande kallas i Nordström-Wahlgrens Svenska Fjärilar. Den har av Thunberg uppgivits vara tagen en gång i Sverige år 1789, men beläggsexemplar saknas och efter arbeten av Ander (1944, 1945), som kritiskt granskat dubiösa svenska fynd av Macrolepidoptera, har den avförts från de svenska artlistorna (Svensson 1967).

Arten hör hemma i hela Afrika, Sydästen och Medelhavsområdet. Från det senare migrerar den under gynnsamma år norrut och tar då en västlig rutt. Skule (1980) uppger att endast två östliga fynd har rapporterats (på Ösel 1936), men däremot ett par västtyska (på Sylt) och belgiska samt många holländska och engelska. I Danmark var den tagen i tio exemplar fram till 1980, därav fem 1966. Därefter har den årligen tagits där i allt större antal, varom Skule och Svendsen kommer att utförligt redogöra för i Lepidoptera, juni 1984. Årets migration tycks ha varit den största på 40 år och kan antas ha samband med sommarens värmebölja i Sydeuropa.

Mitt exemplar, en hona, satte sig på den belysta väggen av mitt hus någon gång mellan kl. 23.45 och 23.53 den 5 oktober, på betryggande avstånd från en 250 W UV-lampa. Huset ligger i Förlösa, 10 km norr om Kalmar. Fyndet anknyter väl till de samtidiga danska. Det blåste en god sydvind och temperaturen var hela +15°C. Fjärilen bevarades levande i ett dygn i ett fåfångt försök att förmå den att lägga ägg på näringsväxten, *Polygonum aviculare*, åkerpilört.

Fjärilen har en vingbredd mellan 21 (♂) och 27 mm (♀). Grundfärgen går från svavelgult hos hanen till brungult hos honan; snedstrecket är rosa till rött. (Fig. 1). Arten har i Sydeuropa en räckvidd av generationer över större delen av året.

Mitt varma tack till Bjarne Skule, som lagt ner stor möda för att hjälpa mig spåra upp de senaste årens danska fynd, till Göran Palmqvist för övriga upplysningar samt till Boppe Perhamn, som gjort fotografierna.

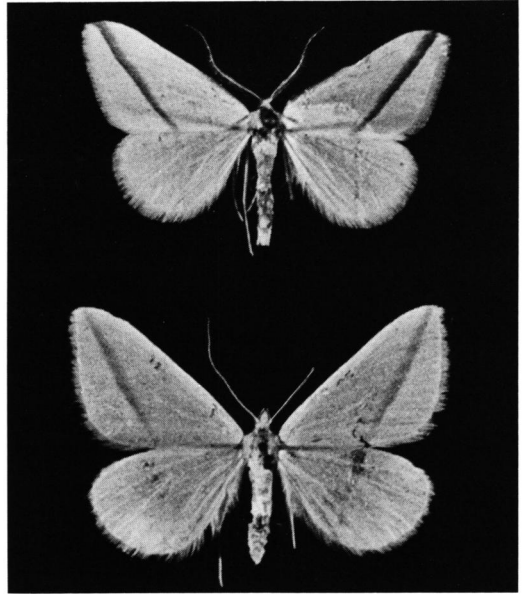

Fig. 1. *Rhometra sacraria* L. Uptill: En hane tagen av förf. i Grabovac, 14 km N Makarska, Dalmatien, Jugoslavien 28.7.1983. Nertill: Den i denna notis rapporterade honan från Förlösa, 10 km N om Kalmar 5.10.1983. Foto: Boppe Perhamn.

Rhometra sacraria L. Above: Male. Yugoslavia, Dalm., Grabovac, (14 km N of Makarska) 28.7.1983, leg. C.-Å. Pettersson. Below: Female. Sweden, Province of Småland, Förlösa (10 km N of Kalmar) 5.10.1983, leg. C.-Å. Pettersson.

Litteratur

- Ander, K. 1944. Svensk fjärilsforskning 200 år. – Opusc. ent. 9:57-78.
 – 1945. Kritisk granskning av våra Macrolepidoptera dubiae, en historisk-lepidopterologisk utredning. – Opusc. ent. 10:65-97.
 Seitz, A. 1912. Die Gross-Schmetterlinge der Welt. Fauna palaeartica. I. Band IV.
 – 1952. Ibid. Suppl. band I.IV.
 Skule, B. 1980. *Rhometra sacraria* L. Lidt om artens biologi og udbredelse, samt om den andra europeiske *Rhometra*-art: *Rhometra anthophiliiaria* Hb. – Lepidoptera. Ser. III(9):261-268.
 Svensson, I. 1967. Förändringar i Sveriges storfjärilsfauna senaste tioårsperiod (Lep.). – Opusc. ent. 32:233-251.

Carl-Åke Pettersson

Gamla Häradsvägen 40, S-393 65 Kalmar